

Rooma waxay Dhidibada u Taagtaa Aragtida - Lambarka Sagaalaad

Diidmada Aasaaska: Muranka ku Saabsan 'The Daily' iyo Cawaaqibta Ka Dhalata In Xaqiiqada Lagu Diido Waxsii-sheegidda Adventist-ka

Jeff Pippenger
2024-08-21

Waxa aynu hadda ka hadlaynaa xariiqda nebiyadeed ee khilaafaadka ku dhex jira taariikhda Advent-ka ee ka dhacay calaamadaha kala duwan ee Rooma la xiriira. Hadda waxaynu ka hadlaynaa “maalinlaha” ee ku jirta kitaabka Daanyeel. Khilaafkaasu wuxuu ka dhigan yahay diidmada aasaaska Adventism-ka, diidmada awoodda Ruuxa Waxsii-sheegidda, iyo diidmada rasuulkii Ilaah doortay. Diidmada shaqadii Miller waxay sidoo kale ka dhigan tahay diidmada waxbariddii la siiyey Miller ee malaa’igaha jannadu siiyeen, kuwaas oo Miller ku hoggaamiyey fahamka farriintii ka dhalatay korodhka aqoonta markii kitaabka Daanyeel la furfuray 1798.

Kuwa diida runta tilmaamaysa awoodda (Roomaanka jaahiliga ah) ee ka celinaysay in awoodda baabtiisku soo ifbaxdo sida ku qoran Tesaloniika Labaad, waxay muujiyaan inayan runta jeclayn; oo iyagoo diiday jacaylka runta, waxay helaan been. Beentu iyaduna waxay ku keentaa marin-habaabin xoog leh. Beentu waa sababta, marin-habaabinta xoogga leh ee ay helayaanna waa natiijada. Jacayl-la’aanta ay runta u qabaan ayaa ah dhiirrigelintooda. Beentu waxay ka dhigan tahay doorashada aqbalid badan-ku-saleysan oo ku saabsan caqiidada Baybalka, taas oo ka soo horjeedda kuwa rumaysan runta sugan ee aan isbeddelin. Tani waa sababta sawirka Ishacyaah ee marin-habaabinta xoogga leh ee Bawlos loogu matalay marin-habaabino, ee aan si fudud ugu koobnayn hal marin-habaabin. Qaybta kale waa kuwa runta jecel, aqbala mabda’a runta sugan, oo Ishacyaah ku tilmaamay kuwa ka gariira Erayga Ilaah.

Rabbigu wuxuu leeyahay sidan, Samadu waa carshigayga, dhulkuna waa meeshuu cagahaygu ku nasto; bal meeye guriga aad ii dhisaysaan? Oo meeye meesha nasashadaydu? Waayo, waxyaalahaas oo dhammu gacantaydaa samaysay, oo sidaas daraaddeed ayay u jireen, ayaa Rabbigu leeyahay; laakiinse kan baan eegi doonaa, kaasoo ah miskiin oo ruux jaban leh, oo ereygayga ka gariira. Kii dibi qalaa wuxuu la mid yahay sidii mid nin dila; kii wan allabari u bixiyaana, sidii mid qoorta eey ka jara; kii qurbaan bixiyaana, sidii mid dhiig doofaar bixiya; kii foonna gubaa, sidii mid sanam barakeeya. Hubaal, iyagu jidadkooday doorteen, oo naftooduna waxay ku faraxdaa karaahiyadooda. Aniguna waxaan dooran doonaa dhalanteedkooda, oo waxaan korkooda ku soo dejin doonaa wixii ay ka cabsadeen; maxaa yeelay, markaan u yeedhay, midna ma uu jawaabin; markaan hadlayna, ima ay dhegaysan; laakiinse waxay sameeyeen shar hortayda, oo waxay doorteen wixii aanan ku farxin. Maqla erayga Rabbiga, kuwiinnan ereygiisa ka gariira; Walaalihiin idin neceb, oo magacayga aawadiis idin eryay, waxay yidhaahdeen, Rabbiga ha la ammaano; laakiinse isagu wuxuu u muuqan doonaa farxaddiinna, iyaguna way ceeboobi doonaan. Ishacyaah 66:1–5.

Kuwa Ilaah hadalkiisa ka gilgisha waa masaafuriyiinta reer binu Israa’iil, kuwaas oo maalmaha ugu dambeeya ah kuwa lagu matalo calanka.

Oo calan buu quruumaha u taagi doonaa, oo wuxuu soo ururin doonaa kuwa reer binu Israa’iil laga eryay, oo wuxuu ka soo wada kulmin doonaa kuwa reer Yahuudah ku kala firidhsan afarta geesood ee dhulka. Ishacyaah 11:12.

Ilaah wuxuu caddeeyaa in isaga qudhiisu yahay kii sameeyey guriga ay dabaqadda bixinaysa qurbaanno kharriban ku andacoonayaan inay iyagu sameeyeen. Waa gurigaas ay isku halleeyaan marka ay ku dhawaaqayaan, “Kuwanu waa macbudkii Rabbiga.”

Istaag iridda guriga Rabbiga, oo halkaas kaga naadi eraygan, oo dheh, Maqla erayga Rabbiga, kuwiinna reer Yahuudah oo dhan, ee irdahan ka soo gala inay Rabbiga caabudaan. Rabbiga ciidammadu wuxuu leeyahay, Ilaaha reer binu Israa’iil, Jidadkiinna iyo falimihiinnaba hagaajiya, oo anna waxaan idinka dhigi doonaa inaad meeshan degganaataan. Ha isku hallaynina erayo been ah, idinkoo leh, Kanu waa macbudkii Rabbiga, macbudkii Rabbiga, macbudkii Rabbiga. Yeremyaah 7:2–4.

Kuwa “isku halleeya” erayo been ah waa kuwa rumaysta been. Gurigii Rabbigu dhisay waxaa lagu taagay aasaaskii uu isaguna sameeyey. Kuwii diiday inay ka jawaabaan markii Ilaah yeedhay, waxay doorteen jidadkoodii oo ay ku farxeen karaahiyado. Waxay doorteen “jidad” iyo “karaahiyo,” oo jamaac ah, halka Yeremyaah sheegay in uu jiray hal jid oo keliya oo lagu dhex socdo.

Rabbigu wuxuu leeyahay, Jidadka istaaga, oo eega, oo weyddiista waddooyinkii hore, meesha jidka wanaagsanu ku yaal, oo ku socda, oo naftiinnuna nasasho bay heli doontaa. Laakiinse iyagu waxay yidhaahdeen, Kuma socon doonno. Oo weliba waxaan idiin dul dhigay waardiyaal iyagoo leh, Dhawaqa buunka dhegaysta. Laakiinse iyagu waxay yidhaahdeen, Ma dhegaysan doonno. Haddaba quruumahow, maqla, oo ururkow, ogaada waxa iyaga ku dhex jira. Dhulkow, maql; bal eeg, dadkan xumaan baan ku soo dejin doonaa, taasoo ah midhaha fikirradooda, maxaa yeelay, erayadayda ma ay dhegaysan, sharcigaygiina way diideen. Beeyada Shebaa iiga timaadda maxay ii taraysaa, iyo qasabka udgoon oo dal fog ka yimaada? Qurbaannadiinna la gubo lama aqbalo, allabaryadiinnuna iima macaana. Yeremyaah 6:16–20.

Cutubka shan iyo tobnaad, Yeremyaah wuxuu ururka sharka ah ee aan dhegaysan doonin, in kastoo ay dhego lahaayeen, ugu yeedhaa “shirka kuwa jeesjeesa.” Ururkan waxaa la siiyey “waardiye” taariikhda farriimaha malaa’igta kowaad iyo tan labaad labadaba, dabadeedna mar kale taariikhda malaa’igta saddexaad, hase yeeshee way diideen inay ku socdaan jidka wanaagsan oo ah waddooyinkii hore. Halkii, waxay ku socdeen “waddooyinka.” Sababtaas awgeed, Ishacyaah wuxuu caddeeyaa in Ilaah dooran doono marin-habaabino badan, maxaa yeelay iyagu waxay doorteen badnaansho jidad been ah halkii ay ka qaadan lahaayeen jidka qumman ee keliya ee waddooyinkii hore. Sida markhaatiga Ishacyaah ku cad, cibaadada shirka kuwa jeesjeesa Rabbigu wuu diidaa. Sister White si toos ah ayay badnaanshaha marin-habaabinnada ee Ishacyaah ugu xidhaa marin-habaabinta xoogga badan ee Bawlos, waxayna ku dejisaa macnaha diidmada runta

aasaasiga ah, oo ah aasaaska Rabbigu gurigiisa ku dul dhisay oo ku dul dhisayo.

“Kan ka arka dusha hoose, oo akhriya qalbiyada dadka oo dhan, wuxuu ka yidhi kuwa iftiin weyn helay: ‘Iyagu ma dhibsana, mana la yaabana xaaladdooda anshaxa iyo ruuxiga ah aawadeed.’ Hubaal, waxay doorteen jidadkooda, naftooduna waxay ku faraxdaa karaahiyadooda. Aniguna waxaan dooran doonaa dhalanteedkooda, oo waxaan ku soo dejin doonaa wixii ay ka baqayeen; maxaa yeelay markii aan yeedhay, ninna ma uu jawaabin; markii aan hadlayna, ma ay maqlin; laakiin waxay indhahayga hortooda ku sameeyeen shar, oo waxay doorteen wixii aanan ku farxin.” “Ilaah wuxuu u soo diri doonaa dhalanteed xoog leh, inay rumaystaan been,” maxaa yeelay “ma ay aqbalin jacaylka runta inay ku badbaadaan,” “laakiin waxay ku farxeen xaqdarrada.” Ishacyaah 66:3, 4; 2 Tesaloniika 2:11, 10, 12.

“Macallinka jannadu wuxuu weyddiiyey: ‘Waa maxay khiyaano ka xoog badan oo maskaxda marin habaabin karta marka laga reebo iska-yeelka ah inaad ku dhisayso aasaaska saxda ah iyo in Ilaah aqbalayo shuqulladiinna, halka dhab ahaan aad waxyaalo badan ugu wadaan sida waafaqsan xeeladaha dunida oo aad ku dembaabaysaan Rabbiga? Hoogay, waa khiyaano weyn, waa marin-habaabin soo jiidasho leh oo qabsata maskaxaha marka dadkii mar runta yiqiin ay qaabka cibaadada ku qaldaan ruuxeeda iyo xooggeeda; marka ay u maleeyaan inay taajir yihiin, oo maal ku bateen, oo aanay waxba u baahnayn, halka dhab ahaan ay wax walba u baahan yihiin.’”

“Ilaah kama uu beddelmin xaggiisa ku aaddan addoommadiisa aaminka ah ee dharkooda aan wasakh lahayn haya. Laakiin kuwo badan ayaa ku qaylinaya, ‘Nabad iyo ammaan,’ iyadoo halaag kedis ahi ku soo degayo iyaga. Haddaan toobad dhab ah la keenin, haddaan dadku qalbiyadooda is-hoosaysiin qirasho ku sameyn oo ay runta u aqbalin sida ay Ciise ku tahay, weligood jannada ma geli doonaan. Marka daahirintu ka dhex dhacdo safafkeenna, mar dambe ku nasan mayno raaxo, innagoo ku faanayna inaan hodan nahay oo maal ku badannahay, waxbana aanan u baahnayn.

“Yaa si run ah u odhan kara: ‘Dahabkeenna dab baa lagu tijaabiyey; dharkeenna dunidu ma wasakhayn?’ Waxaan arkay Macallinkeenna isagoo tilmaamaya dharka waxa loogu yeedho xaqnimo. Markuu ka siibay, ayuu qaawiyey wasakhnimada ka hoos qarsoon. Markaasuu igu yidhi: ‘Miyaadan arkayn sida ay isu-ekaysiin ku qariyeen wasakhdooda iyo qudhunka dabecaddooda? ‘Magaaladii aaminka ahayd sidee bay dhillo u noqotay!’ Gurigii Aabbahay waxaa laga dhigay guri ganacsi, meel ay joogitaankii iyo ammaantii Ilaah ka tageen! Sababtaas aawadeed waxaa jira itaaldarro, xoogna waa maqan yahay.’” Markhaatifurrada, mugga 8, 249, 250.

Qoraalkaas, ururkii Yeremyaah ee kuwa wax jeesjeesa waxaa lagu aqoonsaday reer La'odikiya, kuwaas oo ah bikrado nacas ah.

“Xaaladda kaniisadda ee ay matalaan bikradaha nacasyada ah, ayaa sidoo kale lagu tilmaamaa inay tahay xaaladda La'odikiya.” Review and Herald, August 19, 1890.

Bikradaha nacasyadu waxay muujiyaan saliid la'aantooda marka qaylada Habeenbadhka ay timaaddo, markaas oo ay helaan marin-habaabin waafaqsan doorashadii ay iyagu hore u sameeyeen ee jihada ay qaadi lahaayeen, iyagoo diiday jidadkii hore ee Yeremyaah. Jidadkii hore

waa meesha nasashada iyo qabowga lagu helo, nasashada iyo qabowguna waa roobka dambe.

“Waxaa la ii tilmaamay xagga wakhtiga ay farriinta malaa’igta saddexaad soo xirmaysay. Awoodda Ilaah waxay ku dul degtay dadkiisa; waxay dhammaystireen hawshoodii oo waxay u diyaar garoobeen saacaddii imtixaanka lahayd ee hortooda tiil. Waxay heleen roobkii dambe, ama soo-noolayntii ka timid joogitaanka Rabbiga, markhaatigii noolna dib baa loo soo nooleeyey. Digniintii u dambaysay ee weynayd meel walba way ka dhawaaqday, oo waxay kicisay kana cadhaysiisay dadka dhulka deggan ee aan doonayn inay farriinta aqbalaan.” Early Writings, 279.

Waa inta lagu jiro daadinta Ruuxa Quduuska ah in khiyaanada xoogga badani lagu shubo bikradaha nacasyada ah ee La’odikiya, kuwaas oo aan jeclayn runta, sidaas darteedna doortay inay rumaystaan been halkii ay runta ka rumaysan lahaayeen. Diidmada runta waxaa lala simayaa diidmada sharciga, waayo sharciga Ilaah wuxuu ku jidhaysan yahay xeerarkiisa nebiyadeed.

“Muujintu ma aha abuuridda ama hindisidda wax cusub, balse waa muujinta waxa ilaa laga muujiyo aanay aadamigu garanayn. Runta waaweyn ee daa’imka ah ee ku jirta injiilka waxaa lagu muujiyaa baaritaan dadaal leh iyo is-hoosaysiinteenna Ilaah hortiisa. Macallinka rabbaaniga ahi wuxuu hoggaamiyaa maskaxda kii runta si is-hoosaysiin leh u doondoona; oo hagidda Ruuxa Quduuska ah ayaa runaha Erayga isaga lagu ogeysiiyaa. Mana jiri karto jid aqoon lagu helo oo taas ka sii hubaal badan oo ka sii waxtar badan in sidaas lagu hoggaamiyo. Ballankii Badbaadiyuhu wuxuu ahaa, ‘Markuu yimaado isagu, Ruuxa runta ahu, wuxuu idinku hanuunin doonaa runta oo dhan.’ Waa ku-shubidda Ruuxa Quduuska ah tan inagu keenta inaynu Erayga Ilaah garanno.”

Sabuur-qoruhu wuxuu qoray, “Maxayse nin dhallinyaro ahi jidkiisa ugu daahiri karaa? Isagoo dhowraya sida eraygaagu qabo. Qalbiga oo dhan ayaan kugu doondoona; ha ii oggolaan inaan ka ambado amarradaada.... Indhahayga fur, inaan sharcigaaga ka arko waxyaalo yaab leh.”

“Waxaa nalagu waaninayaa inaan runta u doondoonna sida khasnad qarsoon loo doondoonto. Rabbigu wuxuu furaa garashada kii runta si dhab ah u doondoona; Ruuxa Quduuska ahuna wuxuu u suurtageliyaa inuu qabsado runnaha waxyiga. Tani waa waxa sabuurragu ka wado markuu baryayo in indhihiisa la furo si uu uga arko waxyaalaha yaabka leh ee sharciga ku jira. Markay naftu u hamuunqabto wanaagyada iyo sarreynta Ciise Masiix, maanku wuxuu awood u yeeshaa inuu qabsado ammaanta dunida ka wanaagsan. Keliya gargaarka Macallinka rabbaaniga ah ayaynu ku garan karnaa runnaha Erayga Ilaah. Dugsiga Masiixa ayaynu ku barannaa inaan noqonno kuwo qabow oo is-hoosaysiia, waayo waxaa nala siiyaa garasho ku saabsan qarsoodiyada cibaadada.” Sabbath School Worker, December 1, 1909.

In la diido farriinta ama habraaca roobka dambe waa in la diido sharciga Ilaah. Markii Yeremyaah yidhi, “erayadaydii ma ay dhegaysan, sharcigaygiina ma ay dhegaysan, laakiinse way diideen,” wuxuu la waafaqayaa Hoosheeca.

Dadkaygu aqoonla’aan bay ku baabba’een; maxaa yeelay adigu aqoontaad diidday, anna waan ku diidi doonaa, si aadan wadaad iigu ahaan; maadaama aad illowday sharcigii Ilaahaaga, anna carruurtaadana waan illoobi doonaa. Hoosheeca 4:6.

Aqoonta nacasyadu diidaan waa korodhka aqoonta, oo Daanyeel ku tilmaamay inuu dhici doono wakhtiga ugu dambaysta. Wakhtigii ugu dambaysta ee 1798, dabadeedna mar kale wakhtigii ugu dambaysta ee 1989, waxaa jiray korodh aqoon ah oo rasmiyan loo habeeyey farriintii Ilaah doortay inuu adeegsado markii uu dhisayay aasaaska labadaas jiil ee isbarbar socda mid kasta. Runahaas aasaasiga ah waxaa lagu habeeyey xeerar kitaabiga ah oo gaar ah kuwaas oo loo muujiyey rasuulladii la doortay ee taariikhahooda kala duwan, runahaas aasaasiga ahuna waa jidadkii hore ee Yeremyaah, waana runaha ugu dambaysta u taagan saliidda farriimaha qaylada habeenbadhka iyo qaylada weyn. Roobka dambe wuxuu soo saaraa farriinta Qaylada Habeenbadhka taariikhda shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun, dabadeedna wuxuu soo saaraa farriinta qaylada weyn taariikhda ururinta idaha kale ee Ilaah oo weli Baabuloon ku jira. Roobka dambe waa labadaba farriin iyo habraaca soo saara farriinta. Korodhka aqoonta ee Daanyeel wuxuu bilaabaa hab tijaabo oo saddex-tallaabo ah.

Oo isna wuxuu yidhi, Tag jidkaaga, Daanyeeelow; waayo, erayadu way xiran yihiin oo way shaabadaysan yihiin ilaa wakhtiga dhammaadka. Kuwo badan waa la daahirin doonaa, oo waa la caddayn doonaa, oo waa la tijaabin doonaa; laakiinse kuwa sharka leh shar bay samayn doonaan; oo kuwa sharka leh middoodna ma ay garan doonaan; laakiinse kuwa xigmadda leh way garan doonaan. Daanyeel 12:9, 10.

Kuwa sharka leh ee Daanyeel waa bikradaha nacasyada ah ee Matayos, kuwaas oo doorta inay sii haystaan xaaladdooda La'odikiya. Xaaladdoodu waxay ka muuqataa tallaabada saddexaad ee saddexda imtixaan ee Daanyeel, marka kuwa xigmadda leh iyo kuwa sharka lehba la tijaabiyo. Imtixaanka ugu dambeeya waa meesha xukunku ka dhacayo, oo labada qayboodba ay ku muujiyaan inay saliidda haystaan iyo in kale.

“Haddana masaalladan ayaa mar kale baraya in aanay jiri doonin wakhti imtixaan dabadeed xukunka. Marka shaqada injiilka la dhammaystiro, isla markiiba waxaa xigaya kala-soocidda kuwa wanaagsan iyo kuwa sharka leh, masiirka koox kastana weligiisba wuu sugnaadaa.”
Christ's Object Lessons, 123.

Muuqashada dabeecaddu marka la joogo imtixaanka saddexaad waxay caabudayaasha u aqoonsataa inay yihiin midkood La'odikiyaan nacas ah ama Filadelfiyaan xigmad leh. Imtixaanka ugu dambeeya waxaa la dhammaystiraa iyadoo lala socdo farriinta roobka dambe, taas oo iftiinka loo keenay habraaca roobka dambe. In la diido habraaca roobka dambe waxay naf gelisaa meel aanay ka garan karin farriinta roobka dambe. Farriinta iyo habraacaba Ishacyaah wuxuu ku aqoonsadaa inay yihiin imtixaanka ugu dambeeya.

Bal yaa aqoon bari doona? Bal yaase waxbaridda fahamsiin doona? Kuwa caanaha laga gudhiyey oo naasaha laga kexeeyey. Waayo, amarba amar buu ku dul yaalnaa, amarba amar; sadarba sadar buu ku dul yaalnaa, sadarba sadar; halkan wax yar, halkaasna wax yar; maxaa yeelay, bushimo turunturoonaya iyo af kale ayuu dadkan kula hadli doonaa. Kuwaasuu ku yidhi, Tanu waa nasashadii aad kuwii daalay ku nasin lahaydeen; tanuna waa soo-nooleyntii; hase yeeshee ma ay dhegaysan. Laakiinse Eraygii Rabbigu wuxuu iyaga u ahaa amarba amar, amarba amar; sadarba sadar, sadarba sadar; halkan wax yar, halkaasna wax yar; si ay u socdaan, oo gadaal ugu dhacaan, oo u jajabaan, oo dabin loogu qabto, oo loo qabsado. Sidaas

daraaddeed maqla Erayga Rabbiga, kuwiinna quudhsadayaasha ah ee xukuma dadkan Yerusaleem jooga. Maxaa yeelay, waxaad tidhaahdeen, Geeri ayaannu axdi la dhiganay, oo She'oolna heshiis ayaannu la galnay; markii karbaashka qulqulaya uu dhex maro, nama soo gaadhi doono; waayo, been ayaannu gabbaad ka dhignay, oo hooska khiyaanadana waannu isku qariday. Sidaas daraaddeed Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Bal eega, Siyoon waxaan ugu dhigayaa aasaas dhagax, dhagax la tijaabiyey, dhagax gees qaali ah, aasaas sugan; kii rumaystaa ma degdegi doono. Xukunkana waxaan ka dhigi doonaa xadhigga cabbirka, xaqnimadana miisaanka raaraca; oo roobdhagaxyaaluhu waxay xaaqi doonaan gabbaadka beenta, biyuhuna waxay qarqin doonaan meesha lagu dhuunto. Oo axdigii geerida aad la dhigateenna waa la buri doonaa, heshiiskiinna She'oolna ma taagnaan doono; markii karbaashka qulqulaya uu dhex maro, markaas isaga ayaa idin tuman doona. Ishacyaah 28:9–18.

“Karbaashka qulqulaysa” ee waxsii-sheegista Kitaabku waa qalalaasaha sharciga Axadda ee isa soo taraya, kaas oo ka bilaabma sharciga Axadda ee dhowaan imanaya ee Maraykanka. Kuwii nacasyada ahaa, sharka lahaa ee La’odikiyaanka ahaa oo aan lahayn “jacaylka runta,” sidaas daraaddeedna diida korodhka aqoonta, waxay rumaysan yihiin in “karbaashka qulqulaya” aanu iyaga “ku iman doonin,” maxaa yeelay, waxyaalaha kale dhexdood, waxay doorteen inay aqbalaan qeexid been ah oo ku saabsan astaan ka mid ah Rooma ee waxsii-sheegista Kitaabka. Markay sidaas yeeleenna, waxay soo saareen hannaan waxsii-sheegid been ah oo ku dhisan aasaaskooda waxsii-sheegid ee iyaga u gaar ah. Aasaaskoodu wuxuu ku dhisan yahay ciid, taas oo ka dhigan dhagaxyo yaryar oo fara badan oo la burburiyey. Aasaaska kuwa xigmadda lehna wuxuu ku dhisan yahay Dhagaxa keliya.

Sida nimcada Ilaah la ii siiyey, anigoo ah dhise xeel dheer, ayaan aasaaskii dhigay, mid kalena dushiisa ayuu ka dul dhisayaa. Laakiin nin waluba ha iska jiro sida uu dusha uga dhisayo. Waayo, ninna ma dhigi karo aasaas kale oo ka duwan kii la dhigay, kaas oo ah Ciise Masiix. Haddaba haddii nin ku dul dhiso aasaaskan dahab, lacag, dhagaxyo qaali ah, qoryo, caws, xaab qalalan; nin kasta shuqulkiisu waa la muujin doonaa; waayo, maalintu way caddayn doontaa, maxaa yeelay dab baa lagu muujin doonaa; dabkuna wuxuu tijaabin doonaa shuqulka nin kasta nooca uu yahay. 1 Korintos 3:10–13.

Aasaasyada beenta ah waxaa lagu barbar dhigay aasaaska runta ah, kaas oo ah Masiix Ciise—Dhagaxa. Aasaaska runta ah ama kan beenta ah waxaa lagu muujiyaa tijaabada ugu dambaysa ee saddexda tijaabo ee Daanyeel. Waxaa “lagu muujiyaa dab”—dabkii Rasuulka Axdiga, kan si kedis ah ugu iman doona macbudkiisa. Markaas waxaa la muujinayaa koox la gashay axdi dhimasho, waxaana la muujinayaa koox la gashay axdi nolol.

Bal eega, waxaan soo diri doonaa rasuulkayga, oo jidka ayuu hortayda ku diyaarin doonaa; oo Rabbiga aad doondoonaaysaan wuxuu si kedis ah u iman doonaa macbudkiisa, kaasoo ah rasuulkii axdiga, kii aad ku faraxdaan; bal eega, wuu iman doonaa, ayaa Rabbiga ciidamadu leeyahay. Laakiinse bal yaa adkaysan kara maalinta imaatinkiisa? Oo bal yaa istaagi kara markuu muuqdo? Waayo, isagu wuxuu la mid yahay dabka safeeyaha, iyo saabuunta kuwa dharka caddeeya. Oo wuxuu fadhiisan doonaa sida nin safeeya oo lacagda daahiriya; oo wuxuu daahirin doonaa wiilashii Laawi, oo wuxuu u safeeyn doonaa sida dahab iyo lacag oo kale, si ay Rabbiga ugu bixiyaan qurbaanno xaqnimo ah. Markaas qurbaanka Yahuudah iyo

Yeruusaalem wuxuu Rabbiga ugu farxi doonaa sidii waagii hore iyo sidii sannadihii hore. Oo waxaan idiin soo dhowaan doonaa xukun; oo waxaan markhaati degdeg ah ku noqon doonaa kuwa sixirka sameeya, iyo kuwa sinaysta, iyo kuwa been ku dhaarta, iyo kuwa dulma kuwa mushahaarahooda ka cuna kiraystaha, carmalka, iyo agoonta, iyo kuwa shisheeyaha xaqiisa ka weeciya, oo aan aniga iga cabsan, ayaa Rabbiga ciidammadu leeyahay. Malaakii 3:1–5.

Rasuulka Axdigu wuxuu ku soo dhowaadaa xukun markii habka imtixaanka ee Daanyeel uu gaaro imtixaanka saddexaad, oo kuwa xigmadda leh iyo kuwa sharka leh la tijaabiyo. Habka imtixaanka ee Daanyeel oo saddex-tallaabo ah wuxuu bilaabmaa wakhtiga dhammaadka, marka kitaabka Daanyeel shaabadda laga furo oo aqoontu badato. Kordhinta aqoonta waxaa loo soo saaraa caddayn iyada oo loo marayo shaqada rasuulka la doortay ee buun afuufa. Rasuulkaas Malaakii wuxuu ugu yeedhaa “rasuulka” “jidka diyaariya” ka hor imaanshaha Rasuulka Axdiga, kaas oo dab ku muujinaya kii axdi la galay Isaga, ama kii doortay inuu dhimasho axdi la galo. Taariikhda Millerite-ka, Masiixu si kedis ah ayuu macbudkiisa ugu yimid Oktoobar 22, 1844, calaamad jid ah oo sii tusinaysa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya.

“Imaatinka Masiixa oo ah Wadaadkeenna Sare ee uu ku imanayo meesha ugu quduusan, si loo nadiifiyo meesha quduuska ah, sida lagu muujiyey Daanyeel 8:14; imaatinka Wiilka Aadanaha ee uu ugu imanayo Kan Da’weynaha ah, sida lagu soo bandhigay Daanyeel 7:13; iyo imaatinka Rabbiga ee macbudkiisa, sida uu Malakii u sii sheegay, dhammaantood waa tilmaamo ka hadlaya isla dhacdaa; tanina sidoo kale waxaa lagu matalay imaatinka arooska ee xagga arooska, sida Masiixu ugu sharraxay masaalka tobanka bikradood ee Matayos 25.” The Great Controversy, 426.

Tijaabada ugu dambaysa ee saddexda tijaabo ee Daanyeel waxay dhacaysaa sharciga Axadda ee dhawaan imanaya, marka Rasuulka Axdigu yimaado si uu dab ugu muujiyo kii axdi la galay nolol ama dhimasho, taas oo lagu meeleeeyey macnaha guud ee reer Laawi. Markii Malaakii uu sharxayo bikradaha caqliga leh iyo kuwa nacasyada ah ee Matayos, kuwaas oo ah La’odikiyaanka iyo Filadelfiyaanka Yooxanaa, iyo kuwa caqliga leh iyo kuwa sharka leh ee Daanyeel, labada kooxoodba dab baa lagu tijaabiyaa, markaasayna muujiyaan kii ah, ama kii aan ahayn, reer Laawi.

Reer Laawi waxay astaan u yihiin kuwa si daacad ah u istaagay labadii kacdoon ee weylaha dahabka ah. Kacdoonkii ugu horreeyey wuxuu ahaa kii Haaruun, kan labaadna wuxuu ahaa kacdoonkii Yerobcaam. Labada tusaaleba, reer Laawi waxay matalaan kuwa aaminka ah, labaduna waxay keenayaan laba markhaati oo ku saabsan daacadnimada koox uu matalo reer Laawi xilliga sharciga Axadda ee dhowaan iman doona. Haaruun wuxuu sameeyey weyl dahab ah. Dahabku waa astaanta Baabuloon, weylkuna waa sanam bahal ah. Dabadeedna wuxuu amray iid, oo dadkii nacasyada ahaa waxay iyagoo qaawan ku cayaarayeen hareeraha weylka. Kacdoonkoodii oo dhan wuxuu ku dhisnaa oo ku kiciyey diidmoodii Muuse, oo ahaa rasuulkii la doortay.

Markaasaa Muuse wuxuu Haaruun ku yidhi, Dadkanu maxay kugu sameeyeen, oo aad dembi sidaas u weyn ugu soo dejisay? Haaruunna wuxuu yidhi, Cadhada sayidkaygu yaanay kululaan; waad taqaan dadka, inay shar ku sii jeedaan. Waayo, waxay igu yidhaahdeen, Noo samee ilaahyo naga hor socda; waayo, Muusahan, oo ah ninkii naga soo bixiyey dalkii Masar, garan mayno waxa ku dhacay. Markaasaan waxaan ku idhi, Ku alla kii dahab haystaa ha iska

siibo. Sidaas daraaddeed way ii keeneen; dabkiina waan ku dhex tuuray, dibina waxaa ka soo baxay dibigan. Muusena markuu arkay in dadku qaawan yihiin; (waayo, Haaruun baa ka dhigay iyagoo qaawan, si ay cadawgooda ugu dhex ceeboodaan;) markaasaa Muuse istaagay iridda xerada, oo wuxuu yidhi, Kumaa Rabbiga dhiniciisa ah? ha ii yimaado. Markaasaa reer Laawi oo dhammu isu soo urureen xaggiisa. Oo wuxuu ku yidhi, Rabbiga ah Ilaaha reer binu Israa'iil wuxuu leeyahay sidan, Nin kastaa seeftiisa ha ku xidho dhinaciisa, oo xerada dhexdeeda ka gudba oo ka soo noqda irid ilaa irid, oo nin kastaa ha dilo walaalkiis, iyo nin kastaa saaxiibkiis, iyo nin kastaa deriskiis. Reer Laawina waxay yeeleen sidii eraygii Muuse ahaa; oo maalintaas dadkii waxaa ka dhacay abbaaraha saddex kun oo nin. Baxniintii 32:21–28.

Kuwii ciyaaray waxay ahaayeen La'odikiyaanka kuwaas oo muujiyey “ceebta qaawanaantooda,” taas oo ah digniinta belaayada lixaad, digniin ku saabsan baahida loo qabo in si sax ah loo fahmo saddexleyda ka kooban Rooma casriga ah sida masduulaagga, bahalka, iyo nebiga beenta ah. Digniintaasu si adag ayay uga hor imanaysaa fasiraaddii gaarka ahayd ee Uriah Smith oo burburisay runihii la xidhiidhay belaayada lixaad iyo Armageddoon.

Kuwii muujiyey xaaladdooda La'odikiyaanka ah waxay diideen amarka iyo awoodda rasuulka la doortay, waxayna muujiyeen isla fahamka isku dhex yaacsan ee ay qabaan kuwa doorta inay astaanta shaydaanimada ah ee “tan maalinlaha ah” u aqoonsadaan astaanta cibaado leh ee adeegga Masiixa ee meesha quduuska ah. Waxay samatabbixintooda u nisbeeyeen ilaah astaan ah, laakiin ilaaha ay doorteen inay caabudaan wuxuu ahaa astaan ilaaha Masar, Masarna waa astaan masduulaagga. Sida Adventism-ka La'odikiyaanka ah oo kale, waxay diideen runta ah in “tan maalinlaha ah” ay tahay astaan Roomaankii jaahiliga ahaa, masduulaagga, waxayna astaanta shaydaanimada ah u aqoonsadeen inay tahay astaan Masiixa.

Wiilka Aadanow, wejigaaga u jeedi Fircoon oo ah boqorka Masar, oo wax ka sii sheeg isaga, iyo Masar oo dhanba. Hadal, oo waxaad tidhaahdaa, Rabbiga Ilaah ahu wuxuu leeyahay, Bal eeg, Fircoonow boqorka Masar, anigu col baan kugu ahay, adiga oo ah masduulaagii weynaa oo dhex jiifa webiyadiisa, kii yidhi, Webigaygu waa kayga, aniguna naftaydaan u sameeyey. Yexesqeel 29:2, 3.

Kuwii fallaagoota Haaruun beensila, dibicha warqee sanaan bakka buufame, isa Gibxii garbummaa jalaa isaan baase ta'uu amanan. Adveentizimiin Laa'odiqeyaa immoo soba ah in mallattoo Roomaa warraaqsa (beensilaa), “kan yeroo hundumaa” jedhamuun bakka buufamu, mallattoo Kiristoos isa hojii tajaajilasaatiin mana qulqullummaa samii keessatti namoota garbummaa cubbuu jalaa baasu ta'e jedhee amana. Akkasumas ergamaa filatame ni didan; akkuma Adveentizimiin Laa'odiqeyaa falmii mallattoo “kan yeroo hundumaa” irratti godhettis.

Jiilkii ugu horreeyey (1844 ilaa 1888) ee Adventism-ka La'odikiya, waxay diideen shaqadii Miller ee lagu aqoonsanayo toddobada waqti. Jiilkii labaadna (1888 ilaa 1919) waxay bilaabeen hab-raacii lagu diidayey runta “allabariga joogtada ah.” Jiilkoodii saddexaad (1919 ilaa 1957) waxay ku noqdeen fahamkii Protestantism-ka riddada ah ee ahaa in “tuugagga dadkaaga” uu yahay Antiochus Epiphanes. Sebtembar 11, 2001, waxay diideen doorka Islaamka ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah markii hooggii saddexaad uu taariikhdaas yimid. Afartaas runood oo dhan

Miller wuu adkeeyey, waxaana lagu matalay labada loox ee Xabaquuq; mid kastana waa run aasaasi ah oo loo nisbeeyo shaqadii Miller, kaas oo Sister White ay ugu yeedho “kan la doortay.”

Kacdoonkii Yerobcaam wuxuu ka billowday bilowgii boqortooyadii woqooyi oo ka koobnayd tobanka qabiil ee Yerobcaam ka dhigtay boqorkoodii ugu horreeyey. Yerobcaam wuxuu sameeyey laba weyl oo dahab ah, midna wuxuu dhigay Beytel, oo macnaheedu yahay guriga Ilaah, kan kalena Daam, oo macnaheedu yahay xukun. Wadajir ahaan, Beytel iyo Daam waxay ka dhigan yihiin isku-darka kaniisadda (Beytel) iyo dawladda (Daam). Oo sida kacdoonkii Haaruun, weylaha waxaa laga sameeyey dahab, oo ah calaamadda Baabuloon, labaduba na waxay ahaayeen sanam bahal u eg. Sida Haaruun oo kale, Yerobcaam wuxuu amray iid sannadle ah, wuxuuna weylahii u aqoonsaday inay yihiin ilaahyadii soo bixiyey dadka Ilaah Masar.

Yerobcaamna qalbigiisuu ku yidhi, Haatan boqortooyadu waxay ku noqon doontaa reer Daa’uud: Haddii dadkanu ay Yerusaaalem u kacaan inay allabari ku bixiyaan guriga Rabbiga, markaas qalbiga dadkanu mar kale wuxuu u jeesan doonaa sayidkoodii, oo ah Rexabcaam oo ah boqorkii dalka Yahuudah; wayna i dili doonaan, oo haddana waxay u noqon doonaan Rexabcaam oo ah boqorkii dalka Yahuudah. Sidaas daraaddeed boqorkii talo buu qaatay, oo wuxuu sameeyey laba weyl oo dahab ah, markaasuu ku yidhi iyagii, Aad bay idiinku badan tahay inaad Yerusaaalem u kacdaan; bal eega ilaahyadiinnii, Israa’iilow, kuwaas oo idinka soo bixiyey dalkii Masar. Mid buu Beytel dhigay, kii kalena Daanna wuu dhigay. Waxaasuna dembi bay noqdeen; waayo, dadkii waxay tageen inay ku caabudaan kii midka ahaa, xataa tan iyo Daan. Oo wuxuu sameeyey guri meelaha sarsare ah, wuxuuna wadaaddo ka dhigay dadka ugu hooseeya, kuwaas oo aan ka mid ahayn reer Laawi. Oo Yerobcaamna wuxuu amray iid bisha siddeedaad, maalinta shan iyo tobnaad oo bisha ah, oo la mid ah iidda dalka Yahuudah ka jirta; oo wuxuu wax ku bixiyey meeshii allabariga. Sidaasuu ku sameeyey Beytel, isagoo allabaryo u bixinaya weylahii uu sameeyey; oo wuxuu Beytel geeyey wadaaddadii meelaha sarsare oo uu sameeyey. Sidaas daraaddeed meeshii allabariga oo uu Beytel ku sameeyey ayuu wax ku bixiyey maalintii shan iyo tobnaad oo bisha siddeedaad, taas oo ah bishii uu qalbigiisa ka hindisay; oo wuxuu reer binu Israa’iil u amray iid; oo wuxuu meeshii allabariga wax ku bixiyey, foonna wuu shiday. 1 Boqorradii 12:26–33.

Yeroboscaam wuxuu “qalbigiisa ka hindisay,” taas oo ka dhigan hawshii Uriah Smith ee uu ku soo bandhigay “fasiraad gaar ahaaneed” oo uu ku dhiso qaabkiisa nebiyadeed. Yeroboscaam wuxuu raacay hannaan kii Haaruun, sidaas darteedna wuxuu si qaldan ugu matalay ilaah Masar ah inuu yahay Ilaaha runta ah. Ilaaha ay Haaruun iyo Yeroboscaam labaduba sameeyeen wuxuu ku dhisnaa adeegsi qaldan oo calaamad u ah dabeecadda laba-geesoodka ah ee Rooma, taas oo astaan u ah xeeladda dawladdnimada iyo xeeladda kaniisadnimada. Haaruun iyo Yeroboscaam labaduba waxay aqoonsanayeen sawirka awoodda masduulaagga, iyagoo adeegsanaya astaanta sawirka bahalka. Sidaas awgeed, labadaas taariikhood ee quduuska ah ee fallaaganimadu waxay ka dhigan yihiin imtixaanka weyn ee dadka Ilaah, kaas oo masiirkooda weligeed ah lagu go’aamin doono. Imtixaankaas, sida waxyigu tilmaamayo, waa imtixaanka samaysanka sawirka bahalka.

Murankii ugu horreeyey ee ku saabsanaa astaanta Rooma inay tahay “kuwa dadkaaga dhaca,” muran kaas oo ku soo galay shaxdii hormuudka ee 1843, wuxuu ku dooday in tuuggii uu ahaa

Antiochus Epiphanes, halkii xaqiiqadu ka ahaan lahayd in kuwa wax dhaca ay yihiin Rooma. Murankii ugu horreeyey wuxuu matalay murankii ugu dambeeyey ee ku saabsan “kuwa dadkaaga dhaca” inay yihiin Rooma, halkaas oo hadda lagu doodayo in kuwa wax dhaca ay yihiin Maraykanka, ee aanay ahayn Rooma. Hase yeeshee, Antiochus waa astaan u ah Maraykanka aayadaha toban ilaa shan iyo tobnaad ee Daanyeel kow iyo toban, sidaas darteed beentii bilowga iyo beentii dhammaadka ee ku saabsan cidda la metelayo waa isku mid.

Mugdiga iyo jahawareerka ku saabsan waxa Antiochus uu matalayey maalmaha ugu dambeeya, waxay dhaliyaan jahawareer ku saabsan ekaanta bahalka, sida ay yeeleen fallaagadii Haaruun iyo Yerobaam. Jahawareerka ku saabsan ekaanta bahalka wuxuu dhacayaa isla wakhtigaas oo imtixaanka weyn ee dadka Ilaah uu yahay samaysanka ekaanta bahalka.

“Rabbigu si cad buu ii tusay in suuradda bahalka la samayn doono ka hor intaan wakhtiga nimcadu xidhmin; waayo, waxay noqon doontaa imtixaanka weyn ee dadka Ilaah, kaas oo aayahooda weligeed ah lagu go’aamin doono. Mawqifkaagu waa isku dhex yaac khaladaad isdiiddan ah oo sidaas darteed dad aad u yar oo keliya lagu khiyaaneeyo.

“Muujintii 13 mowduucan si cad baa loogu soo bandhigay; [Muujintii 13:11–17, waa la soo xigtay].”

“Tanu waa imtixaanka ay tahay in dadka Ilaah maraan ka hor intaan la shaabadayn. Kuwa oo dhan oo daacadnimadooda Ilaah ku caddeeyey addeecidda sharcigiisa, kana diiday inay aqbalaan sabti been-abuur ah, waxay hoos geli doonaan calanka Rabbiga Ilaaha ah Yehowah, oo waxay heli doonaan shaabadda Ilaaha nool. Kuwa ka tanaasula runta samada ka timid oo aqbala sabtida Axadda, waxay heli doonaan calaamadda bahalka.” Manuscript Releases, volume 15, 15.

Markii Walaal White ay taageertay aragtidii Miller ee ahayd in “kan maalinlaha ah” uu matalayo Roomaankii jaahiliga ahaa, waxay sheegtay in tan iyo 1844, “aragtiyo kale”, jamac ahaan, la qaatay, kuwaas oo soo saaray “mugdi iyo jahawareer.” Jahawareerka ay soo saaraan aragtiyada beenta ah ee ku saabsan “kan maalinlaha ah,” kaas oo astaan u ah Roomaanka jaahiliga ah, sida “kuwa dadkaaga wax dhaca,” wuxuu dhalinayaa jahawareer iyo mugdi ku saabsan kala sooca u dhexeeya Rooma iyo sawirka Rooma.

Khilaafyadii ugu horraysay iyo kuwii ugu dambeeyey ee ku saabsanaa astaan Rooma ah waxay dhex mareen dad hore oo axdiga lahaa oo la dhinac marayay iyo dad markaas noqonayay dadka cusub ee axdiga Ilaah. Khilaafku waxa uu ku jiray diidmo in lagu xukumo xeerarka naxwaha ee la dejiyey, waayo erayga “sidoo kale” ee aayadda afar iyo tobnaad waxaa diiday Protestant-yadu, sidaas darteedna waxay ku doodayeen in tuugadu ay tahay isla quwadda lagu matalay aayadaha ka horreeya.

Waxay ka dhignayd qalloocin Qorniinka ah markii Antiochus lagu khasbay inuu noqdo “tuugada.” Taasu waxay ahayd fasiraad gaar ahaaneed, waayo caqiido kasta oo been ah oo runta ka soo horjeeddaa waa fasiraad gaar ahaaneed. Muranka laftiisu wuxuu noqday run aasaasi ah, maxaa yeelay waxaa lagu qoray shaxdii hormuudka ee 1843. Ansixintii shaxda ee waxyi ku timid waxay xaqiijisay oo ansixisay “tuugada” inay astaan u yihiin Rooma, waxayna sii weynaysay culayska

runta, waayo in la diido caqiidada waxay la macno ahayd in la diido labadaba aasaaska iyo amar-sareynta Ruuxa Waxsii-sheegidda.

Fahamka saxda ah ee “tuugada dadkaaga” oo matalaya Rooma, marka lagu daro qaabka nebinnimada ee malaa’igtu siiyeen William Miller, waayo wuxuu la jaanqaaday qaabka nebinnimada ee uu isagu u yimid inuu fahmo oo soo bandhigo, kaas oo ahaa in Rooma jaahiliga ah iyo Rooma baadariga ahi ay ahaayeen aasaaska dhammaan dabaqitaannadiisii nebinnimo.

Fasiraadda gaarka ah ee Uriah Smith, oo ku aqoonsatay boqorka woqooyi ee aayadda soddon iyo lixaad ee Daanyeel kow iyo tobnaad inuu yahay Faransiiska, dabadeedna aayadda afartanaad inuu yahay Turkiga, waxay ka koobnayd laba aqoonsi oo khaldan oo boqorka woqooyi ah. Diidmadii Smith ee aasaaska sannadkii 1863 waxay dhalisay indho-la’aan u diiday inuu arko xeer aad u aasaasi ah oo waxsii sheegidda ah, kaas oo ah: in qiyaastii wakhtigii Masiixa, waxsii sheegiddu ay muujisay hay’adaha ruuxiga ah ee casriga ah kuwaas oo lagu sii tusaaleeyey hay’adihii qadiimiga ahaa ee sugan. Bawlos wuxuu si gaar ah u baray runtaan markii uu caddeeyey in waxa marka hore yimid uu ahaa kan sugan, dabadeedna uu xigay kan ruuxiga ah.

Laakiin kii ruuxiga ahaa hore uma uu ahayn, ee waxaa hore ahaa kii dabiiciga ahaa; dabadeedna kii ruuxiga ahaa. 1 Korintos 15:46.

Smith wuxuu ka mid ahaa dadka axdiga ee beddelay Protestantismkii riddada noqday sidii dadka Ilaah, hase yeeshee wuxuu hormuud u noqday fallaagadoodii markii uu diiday toddobadii jeer, oo uu soo bandhigay jaantuskiiisii 1863. Adeegsiga fasiraaddiisii gaarka ahayd wuxuu dhaliyey faham been ah oo ku saabsan Armageddoon ee Muujintii cutubka lix iyo tobnaad, taas oo ah imtixaan kale oo ku saabsan fahamka saxda ah ee Rooma.

Khilaafkii ugu horreeyey ee ku saabsanaa tuugta, Smith wuxuu matalay kuwii ku lug lahaa rumoobiddii ugu horraysay ee masaalka tobanka bikradood. Sidaas darteed, aragtidiisa shakhsiga ah ee ku saabsan boqorka woqooyi awgeed, wuxuu matalaa dad axdi leh oo la dhaafayey intii u dhexaysay 1856 iyo 1863, markii ay noqdeen Kaniisadda Adventist-ka Maalinta Toddobaad ee La’odikiya. Sida ku dhacday Protestant-kii khilaafka tuugta, Smith wuxuu iska indhatiray awoodda naxweed ee tuducii uu ku qalloociyey fasiraaddiisa gaarka ah, maxaa yeelay xagga naxwaha boqorka woqooyi laga bilaabo aayadda kow iyo soddonaad ilaa aayadda shan iyo afartanaad mar walba oo keliya waa awoodda baabtinimada.

Khilaafka ku saabsan “tan maalinlaha ah” awgiis, beeno ayaa lagu soo geliyey taariikhda Advent-ka iyada oo ay sameeyeen Willie White iyo A. G. Daniells si ay u taageeraan aragtidii hore ee Protestant-ka ee ahayd in “tan maalinlaha ahi” ay matashay adeegga Masiixa ee meesha quduuska ah. Taariikhdaas gaarka ah waxaa lagu aqoonsaday Miisaska Xabaquuq, hase ahaatee waxaa muhiim ah in la xuso markhaatifurka beenta ah ee la xidhiidha kor u qaadista iyo aasaasidda aragtida khaldan, waayo fahamka saxda ah waxaa Miller ku gartay Tesaloniika Labaad, halkaas oo arrintu tahay isbarbardhigga u dhexeeya kuwa runta jecel iyo kuwa beenta rumaysta.

Muran ku saabsan “allabariga joogtada ah” waxa ay sii kordhisaa fahamka xariiqda ku dul xariiqda ee sheegaya in muranka ugu dambeeya ee Rooma uu ka dhaco wakhtiga daadinta Ruuxa Quduuska

ah. Sida Ruuxa Quduuska ah kor looga daadayo, ayaa awood hoose ka soo kacaysaa oo qabsanaysa kuwa qaata iyada sida inay tahay xoogga Ilaah, in kastoo ay tahay marin-habaabin xoog leh.

“Labada quwadood ee waaweyn ee ku jira muranka ayaa shaqaynaya, mid baa ka soo hoosaysa, tan kalena kor bay ka timaaddaa. Nin kastaa wuxuu ku hoos jiraa saameynta qarsoon ee middood ama tan kale, falalkiisuna waxay muujin doonaan dabecadda dhiirrigelinta ay ka soo farcantaan. Kuwa Masiixa la midoobay waxay had iyo goor ka shaqayn doonaan xariiqyada Masiixa. Kuwa Shayddaanka la midoobayna waxay ku shaqayn doonaan dhiirrigelinta hoggaamiyahooda, iyagoo ka gees ah xoogga iyo hawlgalka Ruuxa Quduuska ah. Doonista aadanaha waxaa loo daayay inay xor u falgasho, falka ayaana lagu muujiyaa ruuxa qalbiga ku dhaqdhaqaaqaya. ‘Midhahooda ayaad ku garan doontaan.’” The 1888 Materials, 1508.

Isbarbardhigga nebinimo ee ku jira muranka ku saabsan “allabarigii joogtada ahaa” waa aqoonsiga astaan ka mid ah masduulaagii oo loo aqoonsado inay tahay astaan Masiixa. Kuwa runta diida, waxay sidoo kale diidayaan doorkii Miller oo daahfuray runtaan, oo sidaan ku diidaya Ruuxa Quduuska ah, kuna fulinaya dembiga aan la cafiyi karin.

Maqaalka xiga waxaan ku qaadi doonnaa muran ku saabsan Rooma oo dhacay wax yar ka dib Sebtembar 11, 2001.

“Waxa aynu ku nool nahay waa wakhti noloshu ugu qaalisan tahay uguna xiisaha badan tahay. Dhammaadka wax walba waa soo dhowaaday. Horumarro yaab leh ayaa si joogto ah hortayada uga furmi doona; waayo, quwado aan la arki karin ayaa shaqaynaya, iyagoo muujinaya hawl aad u xoog badan. Awoodaha gudcurka ee hoose ka yimaadda ayaa ku dhaqdhaqaaqaya wakiillada aadanaha, oo niman shar leh ayaa la shaqaynaya malaa’ig shar leh si ay ula dagaallamaan amarrada Ilaah iyo rumaysadka Ciise; isla mar ahaantaasna awood sare ka timaadda ayaa ku shaqaynaysa kuwa isu dhiiba saamaynta rabbaaniga ah, oo dadka Ilaahna waxay la shaqaynayaan makhluuqyada samada ee caqliga leh. Wax aan ka yarayn rumaysad dhab ah oo run ah ma adkaysan doono culayska ku iman doona naf kasta oo banii-aadamka ka mid ah maalmahan ugu dambeeya si loo imtixaano loona tijaabiyo. Ilaah waa inuu noqdaa magangalkayaga; kuma kalsoonaan karno qaab, qirasho, xaflad, ama mansab, mana u malayn karno in, maxaa yeelay magac nololeed baynu leenahay, aynu awoodi doonno inaynu istaagno maalinta tijaabada. Wax kasta oo la gariirin karo waa la gariirin doonaa, oo waxyaalaha aan lagu gariirin karin khiyaamooyinka iyo dhalanteedyada maalmahan ugu dambeeya ayaa sii jiri doona. Nafta ku qodax Dhagaxa daa’imiga ah; waayo, Masiixa keligiis ayaa badbaado ku jirtaa. Ciise wuxuu ku tilmaamay maalmaha aynu ku nool nahay maalmo khatar leh. Wuxuu yidhi, ‘Sidii ay ahaayeen maalmihii Nuux, sidaan oo kale ayay ahaan doontaa imaatinka Wiilka Aadanaha. Waayo, sidii maalmihii daadkii ka horreeyey ay wax u cunayeen oo u cabbayeen, u guursanayeen oo gabdhahooda loo guurinayey, ilaa maalintii Nuux doonnida galay, oo aanay ogaanin ilaa daadkii yimid oo wada qaaday; sidaan oo kale ayay ahaan doontaa imaatinka Wiilka Aadanaha.’ ‘Sidoo kale sidii ay ahayd maalmihii Luud; way cuni jireen, way cabbi jireen, way iibsan jireen, way iibin jireen, way beeri jireen, way dhisi jireen; laakiinse isla maalintii Luud ka baxay Sodom ayaa samada dab iyo baaruud ka da’ay oo kulligood baabbi’iyey. Sidaan oo kale ayay ahaan doontaa maalinta Wiilka Aadanaha la muujiyo.’

‘Marka Wiilka Aadanahu ku yimaado ammaantiisa, oo malaa’igta quduuska ah oo dhammuna la joogto, markaas wuxuu ku fadhiisan doonaa carshiga ammaantiisa; oo quruumaha oo dhammuna hortiiisa ayaa lagu soo ururin doonaa; oo wuxuu kala sooci doonaa midba midka kale, sida adhiirku idaha uga sooco riyaha; oo idaha wuxuu dhigi doonaa gacantiisa midig, riyahana bidixda. Markaas Boqorku wuxuu kuwa gacantiisa midig jooga ku odhan doonaa, Kaalaya, kuwiinow Aabbahay barakeeyeyow, dhaxla boqortooyada idiin diyaarsan tan iyo aasaaskii dunida.’ Socodkeenna noloshan ku jira ayaa go’aamin doona qaddarkeenna daa’imiga ah ee halkaas; annaga ayaa loo daayey inaan nidhaahno inaynu la jiri doonno kuwa dhaxla boqortooyada Ilaah, ama kuwa taga gudcurka dibadda ah. Ilaah wuxuu sameeyey diyaargarow kasta oo badbaadadeenna ah; haddaba aynu ka faa’iidaysanno waxa lagu soo iibsaday qiime aan xad lahayn. ‘Waayo, Ilaah intuu dunida jeclaaday ayuu siiyey Wiilkiisa keliya ee dhashay, in mid kasta oo isaga rumaystaa aanu lumin, laakiinse uu lahaado nolosha weligeed ah.’” Youth Instructor, August 3, 1893.